

א. כתובות יט.

א"ר יהודה אמר רב האימור שטר אמנה הוא זה אינו נאמן דקאמר מאן אילימא דקאמר לזה פשיטא כל כמיניה ואלא דקאמר מלוה תבוא עליו ברכה אלא דקאמרי עדים אי דכתב ידם ויצא ממקום אחר פשיטא דלא מהימני ואי דאין כתב ידם ויצא ממקום אחר אמאי לא מהימני (סימן בא"ש) אמר רבא לעולם דקאמר לזה וכדרב הונא דא"ר הונא אמר רב מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו אביי אמר לעולם דאמר מלוה יוכגון שחב לאחרים וכדריב נתן דתניא רבי נתן אומר המנין לנושה בחבירו מנה וחבירו בחבירו מנין שמוציאין מזה ונותנין לזה תלמוד לומר ינותן לאשר אשם לו

וכגון שחב לאחרים. וא"ת ולהימניה כגמו דלי כעי מחיל ליה דהא המוכר שטר חוב לחבירו ומור ונמלו ממחול (לקמן דף סה: ב) ויש לומר דללו מנו הוא דשמה אין דעמו למחול ולהפסיד חובו דעכשיו שאומר אמנה הוא לא מפסיד מילי כיון שאין הלוה גולן

ב. ב"מ יב:יג.

מתני' יוצא שטרי חוב אם יש בהן אחריות נכסים לא יחזיר שבית דין נפרעין מהן אין בהן אחריות נכסים יחזיר שאין בית דין נפרעין מהן דברי רבי מאיר וחכמים אומרים יבין כך ובין כך לא יחזיר מפני שבית דין נפרעין מהן: **גמ'** במאי עסקינן אילימא כשהייב מודה כי יש בהן אחריות נכסים אמאי לא יחזיר הא מודה ואי כשאין חייב מודה כי אין בהן אחריות נכסים אמאי יחזיר נתי דלא גבי ממשעבדי מבני חרי מנבא גבי לעולם יכשהייב מודה והכא היינו מעמא דחיישינן שמה כתב ללות בניסן ולא לזה עד תשרי ואתי למטרף לקוחות שלא כדין

אמר לך אביי מתני' היינו טעמא דחייש לפרעון ולקנוניא

ד. סנהדרין לז:

מתני' כיצד מאיימין את העדים יעל עידי נפשות היו מכניסין אותן ומאיימין עליהן שמה תאמרו מאומד ומשמועה עד מפי עד ומפי אדם נאמן שמה אי אתם יודעין שסופנו לברוק אתכם בדרישה ובחקירה

מאומד וכו': בדניי נפשות הוא דלא אמדינן הא בדניי ממונות אמדינן כמאן כר' אחא דתניא ר' אחא אומר גמל האוחר בין הגמלים ונמצא גמל הרוג בצידו בידוע שזה הרגו

ו. מכות ו:

בר טוביא אמר רב מנין לעדות מיוחדת שהיא פסולה שנאמר ילא יומת על פי עד אחד מאי אחד אילימא עד אחד ממש מרישא שמעינן לה על פי שנים עדים אלא מאי אחד אחד אחד תניא נמי הכי לא יומת על פי עד אחד להביא שנים שרואים אותו אחד מחלון זה ואחד מחלון זה ואין רואין זה את זה שאין מצטרפין ולא עוד אלא אפילו בזה אחר זה בחלון אחד אין מצטרפין

הודאת בעל דין במקום שחב לאחריו

וכגון שחב לאחרים. וא"ת ולהימניה כגמו דלי כעי מחיל ליה דהא המוכר שטר חוב לחבירו ומור ונמלו ממחול (לקמן דף סה: ב) ויש לומר דללו מנו הוא דשמה אין דעמו למחול ולהפסיד חובו דעכשיו שאומר אמנה הוא לא מפסיד מילי כיון שאין הלוה גולן

ג. גיטין י:

מתני' יוכל

השטרות העולים בערכאות של עובדי כוכבים אע"פ שהותמיהם עובדי כוכבים כשירים חוץ מגיטי נשים ושהרורי עבדים ר"ש אומר אף אלו כשרין לא הוזכרו אלא בזמן שנעשו בהדיוות: **גמ'** קא פסיק ותני לא שגא מכר ל"ש מתנה בשלמא מכר מכו ידיב וזו קמיהו הוא דקנה בשלמא ראייה בעלמא הוא דאי לא ידיב וזו קמיהו לא הוו מרעי נפשייהו וכתבין ליה שטרא אלא מתנה במאי קא קני לאו בהאי שטרא והאי שטרא חספא בעלמא הוא אמר שמואל עדינא דמלכותא דינא ואב"א יתני חוץ מכגיטי נשים:

נפרעון

ולקנוניא. שמה פרעו ומן הלוה נפל והא דקא מודה לא פרעמי עליה היא צניטה של רמאלא לערוף את הלוקחות שלקחו ממנו קרקע שלא גלמיות ויפלקו צניטה:

ה. סנהדרין לג:

דיני נפשות כו': ת"ר מגיין ליוצא מבית דין חייב ואמר אחד יש לי ללמד עליו זכות מגיין שמהוירין אותו ת"ל ינקי אל תהרג ומגיין ליוצא מב"ד זכאי ואמר אחד יש לי ללמד עליו חובה מגיין שאין מחזירין אותו ת"ל יצדיק אל תהרג

ישיבת כרם ביבנה

א. רמב"ם | הלכות מלוה ולוה, פרק ב'

ו. ראובן שהיה חייב לשמעון מאה ולוי חייב לראובן מאה מוציאין מלוי ונותנין לשמעון, לפיכך אם אין לראובן נכסים והיו לו שטרי חוב על לוי ואמר לוי שטר אמנה הוא פרוע הוא והודה לו ראובן אין משגיחין על הודאתו שמה קנוניא הם עושין לאבד זכותו של שמעון אלא ישבע שמעון ויטול מלוי כדין כל טורף שאינו נפרע אלא בשבועה, וכן כל מי שיש עליו שטר חוב והודה לאחר מעצמו בחוב אחר אם אין לו נכסים כדי שיגבו שניהם גובה בעל השטר בלבד שלא יעשו קנוניא על שטרו של זה.

ז. רמב"ם | הלכות עדות, פרק ה'

ב. בשני מקומות האמינה תורה עד אחד, בסוטה שלא תשתה מי מרים ובעגלה ערופה שלא תערף כמו שבארנו, וכן מדבריהן בעדות אשה שיעיד לה שמת בעלה.

ח. רמב"ם | הלכות עדות, פרק ט'

ד. העבדים פסולין לעדות מן התורה, שנאמר ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו מכלל שאחיו כמוהו מה אחיו בן ברית אף העד בן ברית קל וחומר לעכו"ם אם עבדים שהן במקצת מצות פסולין העכו"ם לא כל שכן.

ט. רמב"ם | הלכות נזקי ממון, פרק ח'

יד. שור שהיה רועה על גב הנהר ונמצא שור הרוג בצדו, אף על פי שזה מנוגח זה מועד ליגח זה מנושך זה מועד לישך אין אומרין בידוע שזה נשכו זה נגחו אפילו גמל האוחר בין הגמלים ונמצא גמל הרוג בצדו אין אומרין בידוע שזה הרגו עד שיראוהו עדים כשרים.

י. רמב"ם | הלכות סנהדרין, פרק כ'

א. אין בית דין עונשין באומד הדעת אלא על פי עדים בראיה ברורה, אפילו ראוהו העדים רודף אחר חבירו והתרו בו והעלימו עניהם או שנכנסו אחרי לחורבה ונכנסו אחרי ומצאוהו הרוג ומפרפר והסיף מנטף דם ביד ההורג הואיל ולא ראוהו בעת שהכהו אין בית דין הורגין בעדות זו ועל זה וכיוצא בו נאמר ונקי וצדיק אל תהרוג, וכן אם העידו עליו שנים שעבד ע"ז זה ראוהו שעבד את החמה והתרה בו זה ראוהו שעבד את הלבנה והתרה בו אין מצטרפין, שנאמר ונקי וצדיק אל תהרוג הואיל ויש שם צד נקוטה ולהיתרו צדיק אל תהרגוהו.

יא. רמב"ם | הלכות סנהדרין, פרק כ"ד

א. יש לדיין לדון בדניי ממונות על פי הדברים שדעתו נוטה להן שהן אמת והדבר חזק בלבו שהוא כן אף על פי שאין שם ראיה ברורה ואין צריך לומר אם היה יודע בודאי שהדבר כן הוא שהוא דן כפי מה שיודע, כיצד הרי שנתייב אדם שבועה בב"ד ואמר לדיין אדם שהוא נאמן אצלו ושדעתו סומכת על דבריו שזה האיש חשוד על השבועה יש לדיין להפוך השבועה על שכנגדו וישבע ויטול הואיל וסמכה דעתו של דיין על דברי זה, אפילו היתה אשה או עבד נאמנים אצלו הואיל ומצא הדבר חזק ונכון בלבו סומך עליו ודן, ואין צריך לומר אם ידע הוא עצמו שזה חשוד. וכן אם יצא שטר חוב לפניו ואמר לו אדם שסמך עליו אפילו אשה או קרוב זה פרוע הוא אם סמכה דעתו על דבריו יש לו לומר לזה לא תפרע אלא בשבועה ... וכן כל כיוצא בזה שאין הדבר מסור אלא ללבו של דיין לפי מה שיראה לו שהוא דין האמת, אם כן למה הצריכה תורה שני עדים שבזמן שיבואו לפני הדיין שני עדים ידון על פי עדותן אף על פי שאינו יודע אם באמת העידו או בשקר.

יב. רמב"ם | הלכות גירושין, פרק י"ג

כט. אל יקשה בעיניך שהתירו חכמים הערוה החמורה בעדות אשה או עבד או שפחה או גוי המשיח לפי תומו ועד מפי עד ומפי הכתב ובלא דרישה וחקירה כמו שבארנו, שלא הקפידה תורה על העדת שני עדים ושאר משפטי העדות אלא בדבר שאין אתה יכול לעמוד על בריו אלא מפי העדים ובעדותן כגון שהעידו שזה הרג את זה או הלוח את זה. אבל דבר שאפשר לעמוד על בריו שלא מפי העד הזה ואין העד יכול להשטט אם אין הדבר אמת כגון זה שהעיד שמת פלוני, לא הקפידה תורה עליו, שדבר רחוק הוא שיעיד בו העד בשקר, לפיכך הקלו חכמים בדבר זה והאמינו בו עד אחד מפי שפחה ומן הכתב ובלא דרישה וחקירה כדי שלא ישארו בנות ישראל עגונות.

יג. הגהות אשרי | גיטין, פרק א', סימן י'

* וא"ת א"כ משה ואהרן אמאי לא מהימנו הא ודאי לא מרעי נפשייהו וי"ל דעובדי כוכבים אינם פסולים מן התורה אלא מטעם שהם גזלנים והגני דיבעלי בהו דלא מרעי נפשייהו מהימני. מספר החכמה. מורי רבינו יקר היה אומר דעובדי כוכבים המוחזקים שאינם שקרנים כשרים לעדות כדאמר הכא אבל משה ואהרן פסולין מן התורה מטעם קורבה ולא נהירא לי להכשיר עובד כוכבים לעדות כיון שאינו בכלל אחיך ולא עדיך מעבד והכא נראה שתקנת חכמים הוא שתיקנו בשטרות העולים בערכאות של עובדי כוכבים שיהו כשרים לפי שהעובדי כוכבים מקפידין על השטרות שבערכאותיהם אם נפסלין. מרדכי:

יד. קצות החושן | חו"מ סימן צ"ט ס"ק ב'

... עוד כתב בש"ך (סק"א) דאפילו אם אמר שחייב לאחרים בשעה שהיינו מוחזקין בו שאין לו [אינו נאמן], ודלא כב"ח (סעיף ט') דס"ל דאם אמר שחייב לאחרים בשעה שאין לו נכסים ליכא חשש קנוניא ע"ש. ובתומים (סק"ג) דחה דברי הש"ך וכתב דודאי אם אין לו נכסים מה קנוניא שייכא ביה ע"ש. ולא נהירא דודאי כל שחב לאחרים אפילו במקום דלא שייך קנוניא נמי אינו נאמן וכדמוכח פרק האומר דף (ס"ח) [ס"ה] (ע"ב) בקידושין אעפ"י ששניהם מודים אין חוששין לקידושין, ואמרו שם משום דחב לאחרים ע"ש, והתם ליכא חשש קנוניא, אלא ודאי אדם אינו נאמן בהודאתו אלא היכא דליכא חוב לאחריו אבל היכא דאיכא חוב לאחריו אינו נאמן אלא עפ"י שנים עדים יקום דבר ועד אחד אינו נאמן אפילו הוא כמשה ואהרן וזה פשוט: